

Zbrodnia Wołyńska

<https://zbrodniawolynska.pl/zw1/mapa-województwa-wolyns/powiat-kowelski/12742,Powiat-kowelski.html>
25.04.2024, 17:46

Powiat kowelski

Powiat kowelski był jednym z 11 powiatów wchodzących od 19 lutego 1921 r. w skład nowo utworzonego województwa wołyńskiego II Rzeczypospolitej. Siedzibą powiatu było miasto Kowel. Powiat został ustanowiony w dniu 1 stycznia 1925 r. Powiat kowelski zajmował środkowo-północną część województwa wołyńskiego i graniczył: od zachodu z powiatem lubomelskim, od północy z województwem poleskim (powiaty koszyrski i brzeski), od wschodu z powiatem sarneńskim oraz od południa z powiatami: łuckim, horochowskim i włodzimierskim. Powiat kowelski o powierzchni 5682 km kwadratowe był zamieszkały zgodnie ze spisem powszechnym, który został wykonany w 1931 r. przez 255.100 osób. W większości tereny te były zamieszkane przez ludność ukraińską, która liczyła 185,400 osób (72,7%), polską 36,700 osób (14,4%). Pozostali to Żydzi, Niemcy i inne mniejsze grupy narodowościowe. Według tego samego spisu powszechnego spośród zamieszkującej te tereny ludności, 35,191 osób było wyznania rzymskokatolickiego, 2412 osób wyznania unickiego, 185,305 osób wyznania prawosławnego, 2330 wyznania ewangelicko-augsburskiego, 305 ewangelicko-reformowanego, 1833 osoby należały do innych wyznań chrześcijańskich i 26,719 osób wyznania mojżeszowego. W skład powiatu kowelskiego wchodziło 15 gmin wiejskich, dwie miejskie, 314 gromad wiejskich (sołectwa) i 2 miasta. Do gmin zaliczono: Datyń, Górniki (siedziba: Ratno), Hołoby, Kowel (miejska), Krymno, Kupiczów, Lubitów, Maciejów, Maniewiczze, Niesuchojeże (lub: Niesuchoiże) Powórsk (lub: Powursk), Ratno (miejska), Siedliszcze, Stare Koszary, Turzysk, Wielick, Załocie. Miastami były: Kowel, Ratno.

Tereny powiatu kowelskiego jak też i całego województwa wołyńskiego były okupowane od września 1939 r. do drugiej połowy czerwca 1941 r. przez armię sowiecką, zajętego na podstawie układu Ribbentrop-Mołotow. Ludność polska w czasie okupacji sowieckiej została poddana represjom, które w znacznym stopniu doprowadziły do poważnej zmiany w układzie narodowościowym. Główną

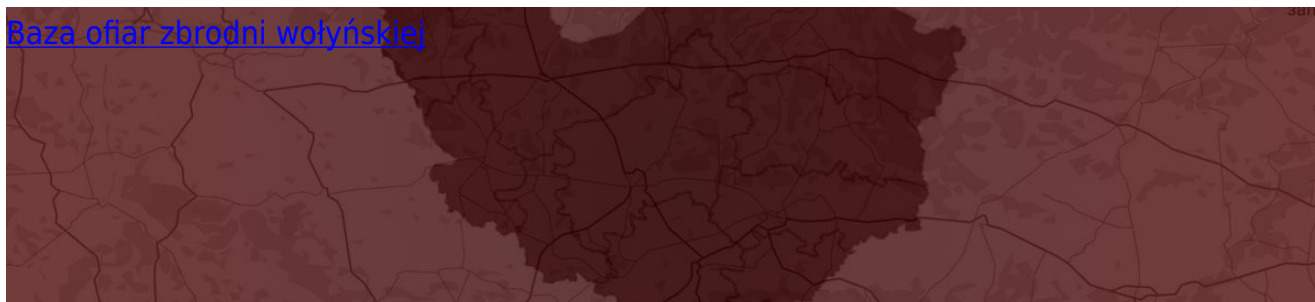
przyczyną takiego stanu rzeczy było przede wszystkim przeprowadzenie przez władze sowieckie trzech dużych akcji deportacyjnych, zrealizowanych 10 lutego, 13 kwietnia i 12 czerwca 1940 r. W ich trakcie dokonano przymusowego przesiedlenia na tereny Syberii i do Kazachstanu licznych grup Polaków. Dodatkowym problemem było także przeprowadzenie przez władze sowieckie trzech akcji poboru do wojska, które dokonano na wiosnę i jesienią 1940 r. a także na wiosnę 1941 r. W tym okresie sowieckie NKWD przeprowadziło także liczne aresztowania polskiej inteligencji, urzędników i wojskowych, którzy w rzeczywistości następnie jeśli nie zostali w więzieniu zamordowani to uwięziono ich w łagrach. Represyjna działalność władz sowieckich w stosunku do zamieszkujących te tereny Polaków, a w szczególności do usunięcia najbardziej aktywnego elementu jakimi były osoby, które posiadały doświadczenie przede wszystkim organizacyjne i przywódcze w kwestiach wojskowych, doprowadziła do znacznego osłabienia środowiska polskiego a co za tym idzie do wzmocnienia żywiołu ukraińskiego. Na podstawie dokonanego przez Niemców spisu ludności przeprowadzonego w pierwszej połowie 1942 r. porównywanego przez nich z danymi szacunkowymi w 1939 r. okazało się, że ubytek ludności polskiej na Wołyniu podczas okupacji sowieckiej wyniósł 45 tysięcy osób.

Zmiana władz okupacyjnych z sowieckiej na niemiecką, która nastąpiła po wybuchu wojny w czerwcu 1941 r. doprowadziła w pierwszej kolejności do zagłady obywateli polskich II Rzeczypospolitej pochodzenia żydowskiego. Autorzy opracowania poświęconego ludobójstwu dokonanemu przez nacjonalistów ukraińskich na polskiej ludności Wołynia w latach 1939-1945 Władysław i Ewa Siemaszko pisali m.in. o założeniu przez Niemców i policję ukraińską w październiku 1941 r. na terenie miasta miasteczka Maciejów getta, w którym zamknięto ludność żydowską, którą w sierpniu 1942 r. wymordowano. Podobnie było z ludnością żydowską, którą zgromadzono z okolicznych miejscowości w 1941 r. w utworzonym przez policję ukraińską na terenie wsi Powursk (Powórsk) getcie. Zgromadzona ludność została wymordowana przez Niemców i ukraińską policję we wrześniu 1942 r. Podobne akty mordów na ludności żydowskiej dokonano w 1942 r. m.in. w miejscowościach Kowlu, Maniewiczach (gm. Maniewicze), i Turzysku (gm. Turzysk).

W pierwszej połowie 1943 r. doszło na Wołyniu do rozpoczęcia szeroko zakrojonej przez nacjonalistyczne podziemie ukraińskie akcji mającej na celu dokonanie eksterminacji zamieszkującej te tereny od wieków ludności polskiej. Ludobójstwa Polaków dokonywały oddziały wchodzące w skład Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) oraz konkurencyjnych formacji bulbowców (członków tzw. „Siczy Poleskiej” założonej i dowodzonej przez Tarasa Boroweća ps. Taras Bulba) i melnykowców (Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN-M) założona w 1940 r. w Krakowie przez Andrija Melnyka) a także członków utworzonych i podlegających dowództwu niemieckiemu w drugiej połowie 1941 r. oddziałów policji ukraińskiej, które w początkach 1943 r. zdezerterowały i weszły w skład UPA. W dokonywaniu zbrodni na Polakach udział brały także tysiące zamieszkujących te tereny ukraińskich chłopów. Na terenie powiatu kowelskiego zbrodni na bezbronnej ludności polskiej dokonano w dziesiątkach miejscowości i osad, w tym min.: Doszna (Doszna), Wielimcze, Brzuchowicze, Gończy Bród (Gończybród), Hołoby, Mały Porsk, Popowicze, Radoszyn, Wołczeczek, Krymno, Czernijów, Dażwa, Kolonia Budy (Budy Jeziorańskie), Kolonia Berestowa (Berestowo), Kolonia Aleksandrówka, Majątek Stachów, Kolonia Pasieka, Kolonia Makowiszczce, Kolonia Majdan, Kolonia Kalinownik.

Powiat kowelski został ponownie zajęty przez wojska sowieckie w lutym 1944 r. Pomimo opanowania tych terenów przez wojska sowieckie w dalszym ciągu dochodziło do licznych przypadków dokonywania przez Ukraińców mordów na Polakach.

Powiat kowelski zajmował środkowo-północną część województwa wołyńskiego i graniczył: od zachodu z powiatem lubomelskim, od północy z województwem poleskim (powiaty koszyrski i brzeski), od wschodu z powiatem sarneńskim oraz od południa z powiatami: łuckim, horochowskim i włodzimierskim.

Wyszukiwarka

Znajdź na mapie

Szukaj

Legenda

Pokaż Wszystkie

Miasto powiatowe

Miejsce zbrodni

woj. wołyńskie, pow. Kowel

Zapisz KML

Zapisz XML

Zapisz geoJSON

Galeria zdjęć

Aktualności

